

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

The logo for 'The Rainbow Children's Magazine' is written in a stylized, cursive font. 'The Rainbow' is in pink and 'A Children's Magazine' is in blue. The text is set against a background of a black and white grid with colorful dots (pink, blue, and yellow) scattered throughout.

4. 9 (344)

ВЕРЕСЕНЬ 1983

ЩО ЦЕ?

- Иде слідом за тобою: утікай — не утечеш, доганяй — не доженеш.
- Триста шістдесят п'ять чайок, п'ятдесят два орли, дванадцять голубів одно яйце знесли.

ЗАГАДКИ

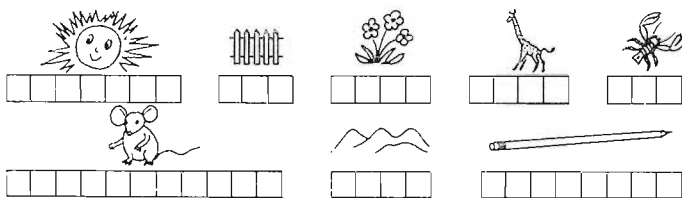
- Пишаються в лісі,
Стрункі, білолиці,
Зелене волосся
Позолочус осінь.
- Пілає у нього паперовий,
В нім мандрує скрізь по світу,
Людам вісті він приносить
І слова привіту.

Б. Дан.

ПОДОРОЖ ЛІТАКОМ

Данило в часі вакацій летів літаком з татом і мамою до Торонта. В одну сторону літак летів одну годину і двадцять хвилин. А коли вони верталися, то літак летів 80 хвилин. Чому воно так — як це розуміти?

ОБРАЗКИ Й РИМИ

**СОНЦЕ, ШАФА, МАК, ДІТИ, ГРИЗИКНИЖКА, КІТ
МОЛОДЕЦЬ, МОРЕ.**

Слова сонце — віконце римуються. А тепер впишіть подані під рисунками слова так, щоб їх назви римувалися.

ДОПОВНІТЬ БРАКУЮЧІ БУКВИ

У кожному реченні доповніть бракуючі ті самі букви:

- . етрик . їдливає . а . ореть.
- . остик . исує . ибу.
- . а . а . иє . иєку.
- . ля . бирас . гірки.

ЯКЕ ІМ'Я ДІВЧИНКИ?

Відгадайте, яке ім'я дівчинки, що пускає милі баньки.

ЩО ЦЕ?

Я кругленька, червоненька
З хвостиком тоненьким,
На городі мене рвуть
І до столу подають.

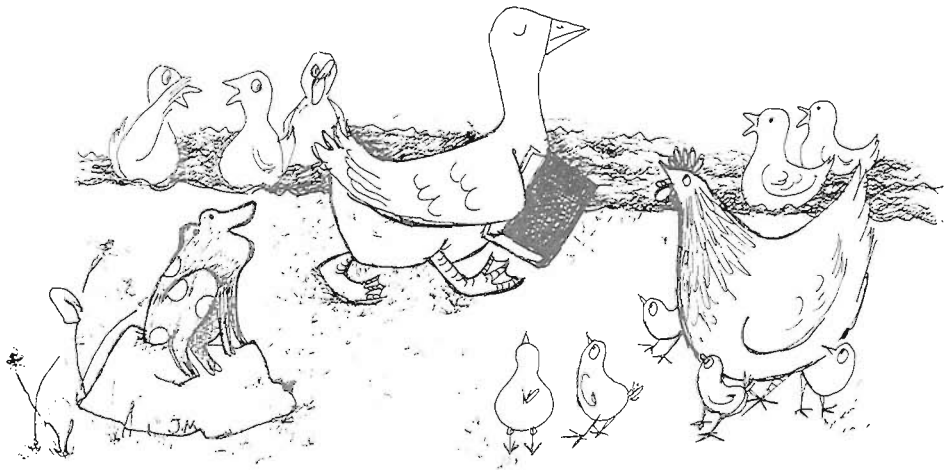
з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8:00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Ярослави Кучми

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Supscription \$8:00 per year UNA members \$5:00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ярослава Кучма — Гей, до школи, школярі...

Валентина ЮРЧЕНКО

Ілюстрації Ірини МОЛОДЕЦЬКОЇ

КАЧКА - ЧИТАЧКА

Дивна вістка рознеслася —
Вчиться з книжки качка Тася!

На ставку з качок ніколи
Не ходив ніхто до школи,

А тепер ця біла качка,
Мудра птаха і читачка,

Має книжку й олівці,
Вже читає десять слів.

Їй дарма, що всі качки
Крячуть смішки-балачки,

А Ропуха, сіра жаба,
Квакає, мов люта баба,

Що книжки — то все дурниці,
Не для мудрих жаб і птиці.

Качка Тася без принуки
Узялася до науки,

Пан Бузько, що в окулярах,
Приєднався їй до пари

І, під крила взявши теки,
Ходять до бібліотеки.

Чи вчитесь й ви всі, діти,
Рідну книжечку любити

Так, як пильна ця читачка,
Ната Тася, біла качка?

Крякати — to quack (про качку); смішки — ripples of laughter; тека — портфель (paper case, portfolio).

ІНАКШЕ ЛІТО

Бабуся закінчила саме обчухрувати останні сухі паростки свого улюбленого куща жовтої рожі. У руці вона тримала китицю рож. Обірвала з одної квітки пелюстку й стала її жувати. Бабуня вірила, що коли з'їси пелюстку рожі, завжди матимеш гарну черу. Це мусіло бути правдою, бо, не зважаючи на бабунин вік, її наскірок був делікатний і чистий. Бабуся перейшла подвір'я в напрямі Осипкового дому й гукнула в сіткові двері:

— Ганно,... Йоганно, я принесла тобі кілька рож!

— Увійдіть, мамо, сіткові двері відкриті. Ах, які хороші рожі! Покладіть їх у флякон і поставте на підвіконник. Я можу дивитися на них, миючи посуд.

— Ганно, що це так пахне в хаті? Так солодкаво, мов желе.

— Це мій чоловік і його приятель Сем у льоху роблять вино.

— Може ми могли б їм чимсь допомогти, — сказала бабуня. — Я маю великий добрий кадіб і порядний товкач. Вони могли б їх ужити. Ходімо вниз і спитаймо.

Коли вони зішли сходами до льоху, побачили Осипкового батька, як він здивовано спостерігав Сема. Сем мав штани підкочені до колін. Він стояв у дерев'яній діжі, наповненій виноградом. Перед діжею стояли його черевики й лежали скарпетки. У такому елегантному вигляді він топтав виноград. Якщо бабуня була здивована, вона цього по собі не показала.

— Галло, галло, містер! — привіталась увічливо бабуня. — Коли я почула, що робите вино, я подумала зійти вниз і побачити. Чи вам щонебудь потрібне?

— Ні, все гаразд! Це тільки початок. Підождіть, коли вичавимо виноград і він стане ферментувати, тоді побачите.

Сем цмокнув повітря. — Найкраще! — вигукнув.

Осипків батько глипнув на бабуню неспокійно.

— Містер, чи вам не холодно в ноги? — спитала бабуня. — Я маю гарну дерев'яну довбню. Можете її вжити.

— Так роблять вино в Італії, мадам, сказав Сем. — Коли витискаєте виноград ногами, воно стає краще. Побачите.

— Ну, коли не можемо нічим допомогти, тоді краще підемо геть. Приємно було зустрітися з вами.

— Бабуня й Осипкова мама пішли нагору. Коли опинилися в кухні, бабуня сказала спокійно:

— Слухай Ганно, чи ти бачила, щоб так витискати виноград? Я не бачила.

Поки бабуня змогла сказати щось більше, Осипкова мама вивела її на кухонну веранду. Коли вони стояли на веранді й дивилися згори на город, бабуня раптово сказала:

— Пригадую, що я хотіла тебе спитати. Чи ти й твоя родина бажали б поїхати на тиждень до Філядельфії?

Не ждучи відповіді, бабуня продовжувала:

— Гаразд. Ось що будемо робити. В суботу, коли Бенні і твій тато скінчать працю, ми матимемо все готове. Джов написав мені листа, що це його вакації.

— Але ж, мамо, невже він хоче провести свої вакації, тягаючи нас по всіх усюдах.

— Джов сказав: „Мамо, приїдьте на тиждень і привезіть Ганну та її родину“. Пригадуєш собі, що минулого літа Стелла провела цілий тиждень у Джовів. Він хоче нас розважити.

Тепер Осипкова мама здивувалась:

— Але ж субота, — завтра... — сказала тихо й її голос завмер.

— Це правда, — сказала бабуня, — власне завтра поїдемо.

Так і сталося...

В суботу коло сьомої години вечора „Неш“ вуйка Бенні спинився перед домом вуйка Джова.

Тітка Стефка вийшла усміхнена на ганок. Вона тримала на руках немовля:

— Мамо, я така вдоволена, що ви привезли Ганну. Тепер вона покаже мені, як пекти чоколадовий корж.

Бабуня поцілувала тітку Стефу і взяла від неї малятко. Бабуня була щаслива й це було по ній видно.

— Ходіть усі до середини! Джов ще працює, але я відчуваю, що вакації вже почалися.

Осипко пригадував собі, що йому Філядельфія пахла перегрітими електричними проводами. Минулися ліси й зелені левади! Мряка, яка окутувала вулицю Гранітну, покривала всі інші вулиці й будівлі на цілі милі довкруги. Коли всі пішли до середини, Осипко вирішив сісти на хвилину на фронтовій веранді.

Вулиця перед домом була вимощена „котячими головами”. Всі доми по обох сторонах вулиці були подібні до хати вуйка Джова. Осипко був схвилюваний — сім днів перебування в Філядельфії, а перший день щойно почався!

Ще цього вечора всі подалися до матері тітки Стефки в Брайдсбург. Вона була віком як бабуня, але, на думку Осипка, виглядала трохи молодша й делікатніша. Можливо, що причиною цього було її волосся, в якому не було стільки сивини, що в бабуні. Стефчина мама наробила багато шуму з приводу Осипка й настоювала, щоб він кликав її „мамуся-буся”. Вона мала піч на вугіллі й піяніно у вітальні. Вирішено, що Осипко й вуйко Бенні спатимуть в домі „мамусі-бусі”.

Кожного дня був заведений такий самий порядок. Вранці, після сніданку вуйко Джов і бабуня забирали Осипка і вуйка Бенні. Решту дня вони проводили в музеях, в Інституті Френкліна, в акварію й найкраще з усього в зоопарку. Кожного дня оживали в пам’яті Осипка призабуті вивчені в школі знання. Чудові речі! Ввечорі, коли він і вуйко Бенні верталися до „мамусі-бусі”, вона частувала

їх овальтиною й солодкими бубликами та слухала, як Осипко розказував їй про пережиті події дня.

Одного ранку вуйко Джов сказав Осипкові:

— Візьми з собою бритву і зубну щіточку. Поїдемо на морське побережжя й там заночуємо.

Бабуня промовила:

— Осипку, скажи вуйкові Джовові, що тобі тільки 14 років життя і ти покищо не бриєшся. Пам’ятаєш, Бенні, як ти загорів на сонці попереднім разом? Візьми капелюх і не знімай сорочки.

Два авта покотилися шляхами Нью Джерзі в напрямі Лонг Біч-у. Всі співали пісень, а бабуня роздавала сендвічі. Час від часу вуйко Бенні заявляв, що його старий „Неш” пережене „Форда” вуйка Джова. Вуйко Джов завжди наздоганяв і вів перед, бо тільки він знав, як заїхати до морської ліхтарні „Барнетт Лайт”. Коли вони проїздили мостом на острів, вуйко Бенні вказав на групу людей і промовив:

— Погляньте, як вони рибалять.

Кілька хлопців Осипкового віку й кілька дорослих чоловіків вдивлялись у воду, занурюючи й витягаючи вудки. Це дивувало Осипка. Всюди нісся запах океану й сонця. Коли вони їхали шляхом на острові, до них усміхалися люди, які йшли пішки або їхали на двоколісниках з закинутими на плече рушниками та з просихаючим волоссям.

— Авта можемо залишити тут на ніч, — сказав вуйко Джов. — Домик тут недалеко. Він указав у сторону довгого ряду дерев’яних домиків з верандами, зверненими до океану.

— Ця дорога заведе нас до морської ліхтарні. Зможемо потім піти на прохідку узбережжям. Можна проходжуватися так цілими милями. Всі так роблять, — сказав вуйко Джов.

Вони побрели сипким піском і затрималися перед синім домиком, кольор якого споловів на сонці і став сіруватий.

— Стефо, в тебе є ключ. Відчини двері! Ось і

все. Напевно не маєте такого в себе. Чи не так, Осипку?

На пляжі пісок був гарячий, а легіт куйовдив Осипкові волосся. Бабуня сиділа в капелюсі і в халаті та приглядалася до піску.

— Глянь, Осипку, як ця трава може тут рости? Дивись, який сухий пісок!

— Мамо, скиньте капелюх і халат на сонці, побачите, як вам буде приємно, — промовила Осипкова мати. — Тут прекрасно, Стефко! Жалію, що ми не взяли з собою купелевих одягів.

Тітка Стефа сиділа в своєму купелевому одягу з рушником на плечі.

— Що ж, на майбутнє будете знати, — відповіла Стефа.

Чоловіки подалися узбережжям до морської ліхтарні Бернегет. Повз них проходили групи людей з коцями під пахвою і здивовано дивилися на бабуню.

— Глянь, Осипку, які люди безглузді! — сказала бабуня. — Диви, як сонце засмарило їх. Це недобре.

Якийсь молодий чоловік із коцом і кошелем та молода жінка з немовлятком спинились, усміхнулись і сіли коло бабуні. Коли вони вже вмостились на піску, малятко почало метушитися. Воно голосно заплакало і стало вимахувати рученятами. Бабуня сиділа з затисненими зубами, врешті сказала:

— Ганно, хтось повинен цій пані звернути увагу, що сонце світить дитині просто в вічі.

— Мамо, це не твоє діло! Вона — мама, вона знає найкраще.

Малятко плакало далі.

Бабуня не могла довше стерпіти. Вона встала, сіла коло немовлятка, взяла паперову тарілку і тримала її над дитячою голівкою, прикриваючи її від сонця. Молода жінка обернулася, усміхнулася і поклала на бабунину тарілку ложку картопляної салати та твердо зварене яйце.

— Спасибі! — подякувала ввічливо бабуня.

— Моя мама хотіла тільки заслонити очі вашої дитини від сонця, — сказала вибачливо Осипкова мама. — Думаю, що не маєте нічого проти.

Усміх швидко перемінився у сміх, як бабуня тримала тарілку повну їжі. Бабуні це не смішило.

— Піду трішки додому, — сказала вона. — Мені загаряче.

Бабуня з трудом піднялася з м'якого піску й подалася до домику. Коли Осипко оглянувся, вона вже майже доходила до хати, залишаючи сліди на піску. Вона весь час мала капелюх на голові і халат. Бабуня не любила пляжу.

Увечорі всі сиділи на ганку й розмовляли. Бенні, як звичайно, погано загорів від сонця.

— Ти повинен про одну справу подумати

поважно, — сказав вуйко Джов. — Осипко буде незабаром градуувати. Не знаю, чи він бажає продовжувати навчання. Тут, у Філадельфії та околиці, є багато добрих шкіл. Якщо він скоче якийсь час працювати, я певен, що тут теж знайде якесь зайняття. Він може жити в нас безплатно.

— Я ще не знає тепер, що ми зробимо, — сказала Ганна.

— Справа в тому, — продовжував вуйко Джов, — що ваші діти матимуть кращі можливості в місті. Знаєте самі, що на провінції немає забагато вигледів на майбутнє. Мусиш тільки переконати свою пані переїхати сюди, звернувся вуйко Джов до Осипкового тата. — Так я бачу справу. Можливо, що коли ви приїдете сюди, то й бабуня прибуде з вами.

Осипко вдивлявся в океан. Вночі він виглядав інакше. Хвилі перекочувалися, обмивали пісок, океан зідхав і сопів, наче жива істота. Осипко міг ще бачити відтиски бабусиних слідів у прибережному піску. Осипко намагався уявити собі бабунин життя десь недалеко родини вуйка Джова. Він кинув оком на бабуню. Вона вдивлялася в воду якимсь дивним мрійливим поглядом.

* * *

Ваканції були чудові, але Осипко, вернувшись додому, не почувався добре. Він не мав апетиту і деколи відчував біль у боці, а інколи в шлунку. Домашній лікар д-р Петуський затурбувався:

— Нехай хлопець якийсь час відпочиває. Не давайте йому нічого на прочищення. Я не певний, але це може бути сліпа кишка.

Осипкові не кращало. Біль був такий сильний, що хлопець не міг стояти. Д-р Петуський мав рацію. В Осипка був запальний стан кишкового відростка.

— Чи він мусить мати операцію негайно? — спитала заплакана Осипкова мама.

— Що ж, можна його хвилю заморозити й відкласти операцію на якийсь час, — сказав лікар — але незабаром треба буде його таки усунути. Краще зробити це зараз. Потелефоную до шпиталю, щоб зробити приготування.

Після операції Осипко відчував нестерпну спрагу, але йому заборонено пити воду.

— Що я могла б тобі, рибонько, дати? — спитала бабуня, яка сиділа біля Осипкового ліжка.

— Хочу дуже пити, бабуню! Чи можу мати трішки води?

— Знаєш, синку, лікар сказав, що не вільно тобі пити води. Але я знаю, що зробимо. Якщо обіцяєш мені, що не ковтатимеш води, я дам тобі трішки прополоскати уста. Але потім мусиш виплювати воду до склянки. Підожди!

Бабуня вийшла з кімнати. За хвилину вернулася і принесла паперовий кубок... але зараз за нею

„КА”..., „ВА”..., „КО”...

Чотириклясник Дорко вертався по науці з Рідної Школи додому. Ішов сумний-невеселий із спущеною головою. Минав по дорозі знайомих людей, поздоровляв їх „Слава Ісусу Христу”, але голови не підводив.

— Чого ти, Дорку, такий зажурений? — відізва-лася з-за паркана сусідка Ксеня. Вона вже раніше від нього прийшла зі школи додому і тепер огляда-ла свій квітник.

Дорко нічого не відповів. Коли дійшов до своєї хвіртки і побачив на городі тата й маму, не видержав, скривився і дві сльози потекли йому по обличчі.

— Чого ти плачеш? — запитала мама. — Чи ти хворий?

Дорко заперечив головою.

— Може тебе хтось ударив? — сказав тато.

Дорко знов заперечив.

— Може тебе собаки злякали? — запитали обидвоє.

— Ні, — була ледве чутна відповідь.

— То скажи сам, чого ти плачеш?

Дорко стояв мовчки перед батьками. Йому було сором признатися, чого плаче.

Але батько догадався, що в це замішана школа. Він узяв від Дорка течку, понишпорив у ній і добув зошит зі шкільними задачами. В зошиті стояло червоним олівцем написано „недостатньо”. Тато пізнав письмо вчителя.

Тато здивувався. Таж Дорко досі завжди добре вчився і з гордістю показував батькам свої зошити з гарними оцінками.

— Що сталося? — запитав тато.

— У мене... — заговорив Дорко, але не скінчив, бо в нього в очах знову забриніли сльози.

— Ходім у хату! — сказав тато, і всі троє вступили в хату.

Тато почав докладніше розглядати останню Доркову задачу.

— Що ж синку! Ти писав правильно, але чомусь багато слів не дописав до кінця.

І тато читав: „Мені сподобалася одна книж... Вона називалася „Лис Микита” і була дуже ціка... Її написав славний письменник, що дуже любив дітей — Іван Фран...” І так далі. Чому тут недописа-ні слова? Де поділося „ка”, „ва”, „ко”, „ук”, „ав”...?

— Я писав і дописав усі слова, але вони „там” залишилися... — почав Дорко.

— Що значить „там”? — невдоволено сказав батько. — Що ти вигадуєш?

— Я кажу правду! — сказав Дорко. — Там були і „ка”, і „ва” і „ко”. Я їх написав.

— А де ж вони поділися з зошита? Чи може

хочеш сказати, що вони кудись на крилах по-летіли?

— Ні, тату. Вони залишилися на окремій папері.

— Ти казав „там”, тепер кажеш „на папері”, але ми нічого не розуміємо, — втрутилася мама, — може ти, не дай Боже, маєш гарячку?

— Ні, мамо, я здоров! Ось я зараз вам поясню, — засоромлено сказав Дорко. — Я підклав собі під зошит чистий папір, бо лавку хтось на перерві забруднив. Як я писав, то не додивився, де кінчаєть-ся зошит, а починається білий папір. Я віддав і пішов на перерву, а по перерві щойно побачив, що недописані букви лишилися на лавці, на підкла-деній папері.

Тато і мама не втрималися, щоб не засміятися. Услід за ними якимось блідом усміхнувся Дорко.

— Бачиш, синку, як ти неухважно працював! сказав тато. — Починав слово в зошиті, а докінчу-вав на лавці. Відтепер уважай, бо всяка неухвага приносить шкоду. І не підкладай паперу під зошит, бо якби вчитель був побачив, то напевно був би заборонив. Ти знаєш чому.

М.М.

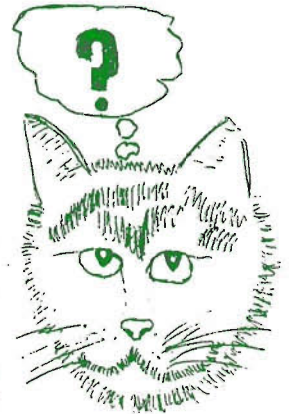
Пояснення-словничок: паркан — дощана огорожа (enclosure); нишпорити — шукати (to rummage, to search); обличчя — face; чутний — audible; течка — портфель (paper-case); гордість — pride; забруднювати — to dirt; неухвага — inattention.

ДЕ ҐАНЗО?

Читач „Веселки” з Філядель-фії, Па., Остап Рудакевич, який має 10 років, написав до „Веселки” оповідання про при-годи котика Ґанзо. Своє опові-дання він прикрасив подобою котика Ґанзо.

В суботу, 25-го червня, як ми вернулися з прогулянки над море, мама помітила, що нашо-го котика Ґанзо ніде нема. Його ніхто не бачив цілі два дні. Ост-анній раз, коли його всі бачили, було як він спав у „нашій хаті” на дереві. Від того часу Ґанзо не було видно.

Коли ми скінчили їсти вечерю і закушували соковити-ми полуницями, моя мама, моя сестричка Софія і я пішли шукати котика. Перед тим, заки ми пішли шукати, мама мусіла перевірити чи білизна висохла. Мама поглянула на наш старий автобус, якого тато вже не вживає і зауважила, що там сидить на кріслі Ґанзо і дивиться крізь вікно. Мама так зраділа! Коли ми випустили котика, він подивився на маму і спробував м’явкнути, але не міг, бо захрип. Ми взяли його швидко до хати, занесли до льоху, де стояла його їжа, щоб він підкріпився по двох днях перебування в автобусі.

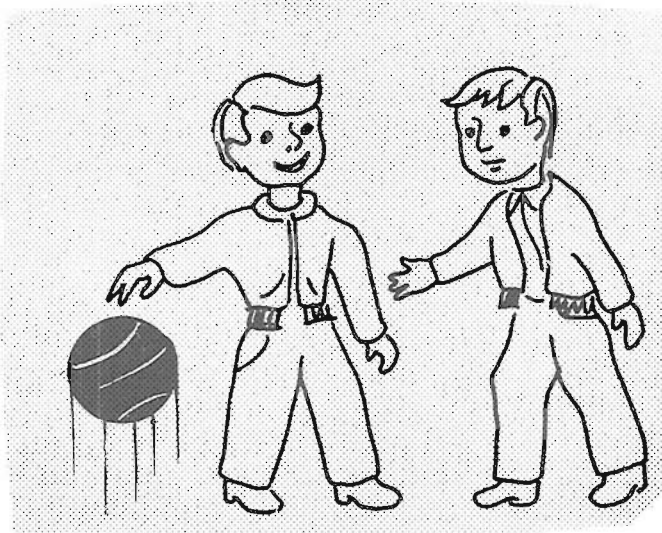
ІВАСЬ-МУДРАСЬ

Проминуло любе літо.
Зацвіли осінні квіти.

Повертаючись зі школи,
Йшов зажурений Микола.

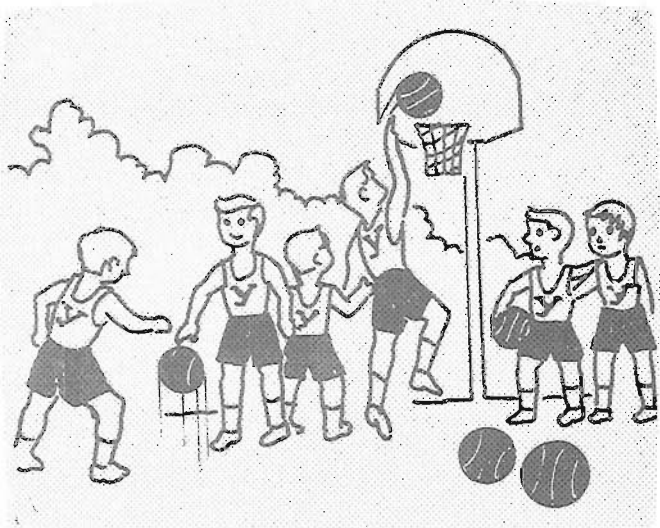
Як йому не сумувати:
В кошиківку мріяв грати —

Та оце довідався нині:
Місця brak в шкільній дружині.

А Івась: Послухай, друже —
Не журися цим ти дуже.

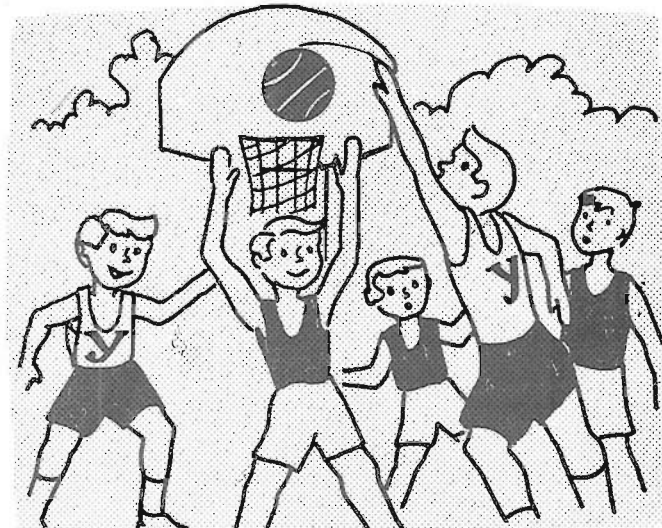
Мислю я у цю хвилину:
Буде в нас своя дружина!

Не минуло й пів години:
Назбиралася дружина.

А Івась: нехай дружина
Буде зватись „Україна”!

„Україна” добре грає,
На змагання поспішає.

І не раз така нагода
Їй давала нагороду,

Бо чудово хлопці грали —
Україну прославляли.

Добру раду дав Івась —
Не даремно ж він Мудрась!

Кошиківка — basketball; мислити — думати; дружина або команда — team.

НА ФАРМІ

9. ПОМІЧ

В неділю після церкви молода родина Лідманів сиділа в садочку. Неллі вже змінила білу сукню на сині короткі штанці та білу безрукавку, а її чоловік Джек бавив на колінах маленьку Кеті.

— Гоп, гоп, Кеті! Кеті їде на конику! Гоп! Гоп!

Кеті задоволено реготала й просила: — Ще тату, ще! Гоп! Гоп!

— Джеку, до нас люди йдуть! Що сталося? І так багато людей!

В ворота ввійшла ціла процесія, майже всі, кого Лідмани вранці бачили в церкві. Тільки вони були одягнені по-буденному, і кожний з собою щось ніс. Спереду йшли чоловіки з довгими прирізаними дошками. Далі троє коней везли хуру, навантажену тяжкими колодами. За возом ішли молоді хлопці в солом'яних брилях. Хто з молотком, хто з сокирою, хто з пилкою. За ними маршували діти з гвіздками, мотузками, дротом. Нарешті, з'явилися жінки й дівчата з відрами, великими горщиками, різним начинням і кошами з харчами. Останньо йшла молода красуня з величезним пирогом на розмальованій таці. Дійшовши до хати, селяни зупинились двома рівними рядами, а красуня вийшла крізь ті лави наперед, вклонилася господарям і урочисто сказала, подаючи їм коровай:

— Добридень вам, любі сусіди! Ми прийшли вам допомогти, як і належить сусідам. Громадою збудуємо вам стодолу.

Відразу приступили до праці. Мама з тіткою Мартою пішли будувати вогнище — бо ж у „трейлері” на таку громаду не навариш, а швидка праця збуджує апетит. Поки щось приготуєш, вже всі будуть голодні.

Джек хапався до всього, хотів працювати більше від інших, але не вмів користуватися чужим знаряддям, та й молодий ще був, не навчився.

— Ти краще дивись та вчись. Бачиш, так відразу біда на тебе впала, не дала тобі навчитися потроху. Та й немає зайвих інструментів. На кожні руки — один. Хібащо потримай, де треба.

Бідолашний Джек не знав, що діяти. Тоді пішов до „трейлера”, виніс звідти акордеон і загравав веселої, бравої пісні.

— От якраз те, що нам треба. А ти „Індіка в соломі” вмієш?

Джек умів. І всі працюючи співали, і праця аж горіла в їх руках.

Не хотіли навіть припинити праці на обід, але жінки позганяли їх із драбин. Всі посідали в

холодку й із насолодою споживали їжу. А відпочивши, до темної ночі продовжували працю.

А діти? Демкові друзі-однолітки працювали, як дорослі. Демко думав, що вони з нього, „панича з міста”, будуть сміятися, але ж ні: дали й йому важливу працю — подавати все, що потрібно, щоб не злазити раз-у-раз з драбини. Навіть Ліда допомагала: готувала лімонаду, мила посуд, малу Кеті доглядала.

Я в місті цілий місяць на пляж ходила й не засмагла так, як тут за один день. Як повернуся, мої подруги будуть заздрити. Спитають, де так гарно засмагла — скажу: „У Флориді”.

— Обережно, не попечись, бо шкіра злізе, і пропаде твоя краса! — остерігала Неллі.

Дмитро ж, майбутній інженер, відбував тут практику: він озброївся лінійкою, мірилом, олівцем і вираховував та позначав, де треба різати, а де з'єднувати, і як саме. До нього ставилися з великою пошаною й називали „інженером”, хоч він тільки був студент.

Ще кілька разів збиралися сусіди всією громадою й побудували Лідманам стодолу, багато кращу від тієї, що розвалилася.

10. ВСІ ГОТУЮТЬСЯ ДО СВЯТА

Для фермерів немає більшого свята, ніж стейтовий ярмарок. Навіть День Незалежності блідне в порівнянні з ним, бож урешті Четвертого Липня — це один день, а ярмарок триває понад тиждень. Це — родинне свято селян цього стейту, де вони стрічаються, показують найкращі досягнення, навчаються з досвіду інших, вибирають собі знаряддя, худобу, насіння, торгуються й домовляються, а також веселяться, гуляють, знайомляться. Молодь шукає собі нових приятелів, а парубки й дівчата — наречених.

До ярмарку готуються увесь рік. Кожен селянин хоче чимсь похвалитися, відзначитися. Бож ярмарок — це безперервні змагання за найкраще. Синю, червону або білу стрічку можна дістати за найкращого коня, бика, овечку, за найдобріше зерно, за найпахучіші троянди, за найсолодший мед і за найсмачніші пироги. Тож кожний мріє про першість.

— Мамо, — сказав Демко. — Як ти думаєш, а я міг би піти на змагання?

— А з чим же ти би пішов? Ти ж тількищо з міста прибув, та й не викохав ні бичка, ні свинки, ані навіть курочки.

— Але я вивчив kota лапку давати. А це не так

легко, це ж не собака, а кіт. Хай хто спробує! А також він мені миші приносить, як упіймає. Сам не з'їсть, а мені дає!

— Ну, то вже маєш що їсти, — засміялася тітка Марта. Але Демко навіть не звернув уваги на її дотеп. Він продовжував настирливо: Мамо, тіточко Марто, може наш Циган хоч білу стрічку здобуде?

— Ні, на стейтовім ярмарку таких тварин не виводять. Треба корову, або кабанчика, або хоч овечку... До того ж, треба зареєструватися ще на початку року й довести, що ти цю тварину виплекав... Ти вже спізнився. Може наступного року.

Пожурився Демко, але нічого не зробиш... Тоді він пристав до спілки з Семом, що готував до показу швейцарської породи теличку. Сем навчав Демка, як її годувати, як щіткою чистити, купати мало не щодня... Теличка була прегарна, кароока, з білою зірочкою на лобі. Вона смішно брикала по підвір'ї й легенько буцалась. Демко був переконаний, що Зірка (так її звали) здобуде перше місце.

А в тітки Марти також готувалися. Паніматка не забула про наші вишивки й здобула в комітеті дозвіл на українську виставку. Виявилось, в навколишніх селах жило кілька українців, а вони прикликали на поміч своїх знайомих з міста. Вирішили зробити величезну писанку з пап'є-маше й вийти з нею на стейтову парадну. Місцева вчителька, знавець у таких штуках, навчила робити масу для паперової кашки, і скоро писанка, висока аж по стелі, була вже готова. Тепер тітка Марта її розмальовувала.

— Трохи більша писанка, аніж від вашої гуски, — сказав Демко. — Може це від струся?

— Може від динозавра? — додав Сем.

Писанку й інші прикраси майстрували ввечері, а вдень, як завжди, робота. Демко ніколи не думав, що на фермі її так багато. Справді, сидіти тут не можна. То свині їсти просять, то птахів треба відганяти, то квіти полити. А тут іще нові обов'язки впали на плечі Демкові: за ворітьми при дорозі поставила тітка Марта стіл, повиносила коші з овочами й городиною, та й загадала Демкові продавати. Написала на папері, що по чім — от і торгуй. А вдома Демко тільки грався в крамницю, коли ще був менший. Пригадував, як одного разу прибіг до мами й запитав:

— Мамо, а хто гроші має давати: той, хто продає, чи той, хто купує?

От який він тоді був дурненький! А тепер Демко добре знає, що без грошей нічого не купиш. А той, хто продає, отримує гроші. Цікаво, скільки то він наторгує. Хлопець став коло своїх продуктів і набрав дуже поважного вигляду. Довго й чекати не довелось: спинилась авто, і до Демка підійшли дві жінки.

— А що коштують сливки?

Демкові дуже хотілось, щоб у нього щось купили, і він сказав їм ціну, на п'ять центів нижчу від того, що визначила тітка Марта. Жінка взяла два кошики.

— Натє вам ще й огірок. Він дуже свіжий, — сказав Демко.

А з дороги завертало вже друге авто. Купили огірків, груш і молоді картоплі. Демко вже брав повну ціну. Гроші складав у кишеню, а коли не вистачало дрібних, то видавав решту сливами.

— Ось вам п'ятдесят центів і чотири сливки, гаразд?

— Гаразд, гаразд. Добрий з тебе купець. Ану, як смакують ці „гроші“? Досить добрі, солодкі. Куплю ще в тебе й слив.

А тоді покупців раптом не стало. Чи то було загаряче, чи куди поспішали — не спинялись. Пішов Демко обідати, тільки сів за стіл — авто трубить. Пішов, продав помідорів кошик, тільки взяв ложку в руки — знову хтось під'їхав. А як вийшов до своєї „крамниці“ — нікого нема. Надокучило Демкові сидіти без діла, виніс дзвоник, щоб покупці покликали, як треба. Сів на ганку, читає. Аж обізвався дзвоник! Демко побіг чим дуж — нікого! Ну, думає, це напевно хлопці піддурюють. Задзвонили й десь заховалися. Але де ж вони сховаються, коли при дорозі ні дерева, ні куща? Заглянув під стіл — нікого, за скриньками теж нема. Пішов до хати — знову хтось дзвонить.

— А от я тебе спіймаю! — скрикнув Демко — і спіймав кота. Циган лапкою торгав дзвоник, бавився. От шкода, що не можна його на ярмарок вивести! І лапку дає, і миші дарує, і дзвонити вміє...

Другого дня Демко взявся свій крам рекламувати. Вийшов на шлях, глянув на стіл, повкладав коробочки з малиною, коші з огірками й помідорами, а поміж ними свіжа молоденька кукурудза... Виміряв оком, якого розміру літери добре видно з авто, добув паперу й повиводив рівенько такі речі: „Найкращі в світі сливи”; „Найсолодша на весь стейт малина”; „Наймолодша кукурудза”; Найзеленіші огірки”; „Найчервоніші помідори” і так далі, все „най-най-най”... Авто почали заїжджати.

— Ану, де той найспритніший продавець у світі?

Ввечері тітка Марта не могла очам своїм повірити.

— Ніколи в нас не було такого виторгу, навіть як Петро був живий. Я вже не маю нічого на продаж, усе пішло.

— А що як вони взавтра приїдуть?

— Скажеш, щоб приїхали через два дні, нове наросте.

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: **бриль** — капелюх; **гвіздок** — цвях (nail); **насолота** — приємність (delight); **посуд** — plates and dishes; **досягнення** — успіх (achievement); **настирливо** —

importantly; **стрічка** — ribbon, band; **теличка** — heifer; **пан'є-маше** — тверда міцна матерія (substance), зроблена з паперової маси, клею, смоли і под.; **динозавр** — звірина, що жила в прадавні часи; **торгувати** — to trade; **продукт** — тут: victuals; **ціна** — price; **рекламувати** — advertise; **виторг** — receipt, gains.

РІЧКА БУГ

Серед зелених лук, завітчаних конюшиною і кульбабою протікає річка Буг. Це одна з українських річок, що пливе не на південь до Чорного моря, а на північ. Починається вона в Галичині, а кинувши місто Сокаль підходить правим берегом до Волині. На її лівім березі простягається Холмщина, одна з найдалі на північний захід висунутих частин України. Потім Буг, плывучи на захід, впадає до ріки Висли, а вкінці до Балтійського моря на півночі. Протікаючи українськими землями, Буг прикрашає їх, дає можливість людям купатись, ловити рибу, якої тут є подостатком. Вода у ній чиста, дно тверде, піськове без намулу і водоростей. Береги порослі верболозом, а жовтий чистий пісок, що вкриває пляж, дає велике задоволення тим, що купаються. Над берегами розкинулись мальовничі українські села зі своїми білими чепурними хатками. Оточені звичайно плетеними з лози тинами і обсажені різними квітами, як чорнобривці, мальви, рожі. По середині кожного села стоїть гарна українська церква, куди старші і діти сходяться щонеділі і свята на Службу Божу.

Подекуди над річкою трапляються залишки давнини. Так у селі Литовежі по волинському боці були залишки мурів, що вже ввійшли глибоко в землю. Це були льохи будов із княжих часів. Кажуть, що було там укріплене городище зі сторо-

жевими вежами. А назва Литовеж походить від літня вежа. По сьогодні це місце звуть „Замком”. Недалеко від нього є горбок, що називається „Туркова могила”. За переказами, в давнину турки напали на цей замок. Мешканці замку боронились завзято, але не могли встоятись перед переважаючою силою, тим більше що провідника турки забили. Тоді його дружина, Ганна, перейняла оборону замку. Переодягнувшись в убрання свого чоловіка, вона влучно поцілила з лука в самого турецького пашу. Турки, розлючені, ще з більшою силою кинулись в наступ. Ганна побачила, що не встоїть, але не хотіла дістатись у полон до турків. Вона заподіяла собі смерть, упавши на меч свого чоловіка. Турки забрали тіло свого паші і поховали недалеко на горбі. І досі це місце називають „Туркова могила”.

При гирлі річки Гучви, що впадає до Бугу, жило колись у давнину одно з слов'янських племен. Звалось воно Велинь або Волинь. Тепер ця місцевість зветься Городок, тут є залишки городища. Трапляються і далі на північ залишки нашої старовини, наприклад у Крилові або Городлі. Річка Буг була свідком багатьох подій, бо лежала на шляху між Сходом і Заходом. До 1-ої світової війни Буг був кордоном поміж Росією і Австрією. Після 1-ої світової війни він опинився в межах Польщі.

ЗНАЙДЕНИЙ СКАРБ

Колись давно в одному селі жив чоловік, що звався Трохим Джулай, і було в нього троє синів. Родина жила незаможнo, в добрій злагоді, але померла Трохимова дружина, осиротила дітей, і тоді обсіли родину клопоти й журба. Тяжко засмутився Трохим Джулай, ніщо йому не велося, господарство занепадало, не було кому і їсти зварити доладу, а сини ходили немиті, нечесані й називали їх у селі „нечупайдами”. Школа була від них далеко, аж в сусідньому селі. Старші Трохимові сини, Іван та Степан, походили до неї тільки два роки й покинули, мовляв, взуття доброго взимку нема, а сніги глибокі, та й ледачі вони були до науки. Старший син, Іван, найнявся на роботу до багатого господаря, працював на полі з ранку до вечора, був неголодний і сяк-так вдягнений. Середній, Степан, пішов до містечка і став за помічника до коваля, навчився кувати коней, лагодити плуги та борони, роздмухував міхом горно в кузні й ходив чорний і засмалений, але заробляв власний гріш і тим утішався — не треба йому й науки.

А молодший син, Гарасим, не хотів залишати батька самого і, хоч допомоги з хлопця було мало, але до школи вчашав він справно, дарма, що мав тільки старі й подерті чоботята. Гарасим завжди думав про науку, про книжки, бо прочитав, що знання — це скарб, і з того часу ховався частенько від батька за стодолюю й, замість праці у господарстві, читав книжки, що їх давав йому вчитель зі школи. Журився бідний батько, що з того Гарасима вийде? На науку грошей нема, а господаря з нього не буде, росте якесь ледащо, тільки сидить та читає. Сміялися з Гарасима брати. Іван казав: — Бачиш, я маю що їсти й пити та й нічим не журюся, а ти — недотепа, чекаєш, щоб батько дав тобі утримання.

Степан кепкував: — Ех, Гарасиме, ти, як той

дурень, що думкою багатіє, а в мене ось уже й гроші в гаманці брязкотять. А де твій скарб? Хіба хто загубить, а ти знайдеш...

Старий Трохим Джулай занепадав на силі, хворів усе частіше й на лікування попродав своє майно, а незабаром і поховали сини свого батька. Узяв тоді Гарасим на плечі торбу з книжками і буханець хліба та й подався світ-заочі шукати собі долі. Трапилося йому іти через велике поле, а чорні дощові хмари встелили небо й насувалася ніч — де ж було бідному хлопцеві голову прихилити? Далеченько від дороги побачив Гарасим якийсь курінь, що стояв на баштані — хтось, певно, стеріг там кавуни й дині. „Може, добра людина й пустить мене переночувати?” — подумав хлопчина й пішов навпростець до куреня. Назустріч йому із гавкотом вискочив великий кудлатий пес, а за ним із куреня виглянув старенький дідусь із довгою, сивою бородою, а його мудрі проникливі очі наче аж світилися.

— А чого це ти, хлопче, прийшов сюди? Чи не думав уночі на баштані кавуни та дині красти? Мій пес Кудлай їх добре стереже...

— Добрий вечір, дідусю, — чемно привітався Гарасим. — Не крав я зроду нічого, а прийшов до вас, щоб пустили переночувати, бо насунули дощові хмари, а до села ще далеко... При цьому хлопець вийняв з кишені шматочок хліба, приманив до себе пса й попестив його кудлату голову. Для дідуса це був добрий знак, бо Кудлай своїм собачим чуттям завжди відрізняв чоловіка доброго від лихого.

— Гаразд, — озвався дідусь, — заходь і переночуєш у моєму курені та й скажеш хто ти, звідкіля і куди йдеш.

Розказав Гарасим дідусеві хто він і звідкіля, сказав, що залишився тепер сиротою та йде в широкий світ шукати собі долі та людей добрих, які

(Закінчення на стор. 14-й)

Після вибуху 2-ої світової війни, Буг розділяв Советську Україну від Німеччини. Сьогодні він розділяє Советську Україну від Польщі. Колись спокійна гарна ріка була свідком переходу різних військ з одного боку на другий. Багато людей загинуло в боях і сутичках на її берегах.

Може ще діждемось, що наш край звільниться від ворогів і наша гарна ріка Буг стане прикрасою країни. А наші люди, що житимуть над нею, спокійно займатимуться господарюванням, ловленням риби, випасами на луках череди корів. А

студентська молодь під час літніх вакацій відбуватиме прогулянки каюками. Тоді літніми вечорами лунатимуть над рікою пісні щасливої і вільної української молоді.

Г. М.

Пояснення-словничок: **конюшина** — clover; **кульбаба** — dandelion; **пісковий** — sandy; **намул** — slit, slime; **водорість** — water plant; **пляж** — beach; **залишки** — останки (remains); **городище** — site of an ancient town; **переказ** — легенда про давнину (traditional story); **поцілити** — to hit; **гирло** (ріки) — mouth; **кордони** — boundary; **череда** (худоби) — herd; **каюк** — canoe.

допомогли б йому вчитися і знання набути, бо книжки він любить понад усе. Припала до серця дідусеві Гарасимова щирість, а найбільше те, що хлопець прагне науки і книжки читає. Подумав, подумав старий та й каже:

— Не журися, хлопче, я тобі допоможу, бо не дав мені Бог своїх дітей мати. А ти тепер умийся і повечеряй — ось скибка свіжого кавуна й хліб, — а тоді помолися і лягай спати, завтра буде видніше...

Прокинувся Гарасим уночі й бачить, що немає в курені дідуса, тільки пес Кудлай на порозі спить. Аж уранці з'явився дідусь і дає йому калитку з грішми.

— Бачу, Гарасиме, що ти хлопець чесний і розумний, — промовив він, — даю тобі ці гроші, а за них ти здобудеш собі великий скарб у науці. Тільки не марнуй їх на пустощі та забави, бо спіткає тебе лихо... Віддаси мені ці гроші, коли зможеш, а якщо мене вже не буде на світі, зужий їх на добре діло. Даю тобі своє благословення, воно допоможе тобі в житті. Нехай Господь береже тебе!

З цими словами дідусь поблагословив Гарасима і вирушив у дальшу дорогу. Із того часу щаслива доля скрізь опікувалася Гарасимом — зустрічав він добрих людей, що допомагали йому пильно вчитися та науку здобувати.

А коли проминули роки, став Гарасим Джулай ученим агрономом, що добре знався на рільництві та садівництві. Насадив він тоді розкішний садок, де рясно родили яблука, грушки, сливи та різні ягоди. І все таке добірне, соковите та пишне! Приходили до нього люди й він усім давав добрі поради, як краще господарювати, та й сам став заможним чоловіком. Шукав-шукав він того доброго дідуса, який дав йому калитку з грішми, але його наче й на світі не було, і ніхто про нього не чув. Та на його честь за ці гроші заснував Гарасим школу й допомагав бідним дітям учитися.

Приїхали до Гарасима в гостину і його брати, Іван та Степан. Не могли вони з дива вийти — який то розумний та шанований став їхній молодший брат, якого вони колись „недотепою” називали. Іван постарівся в наймах і залишився бідаком, без власного майна, а Степана спіткало лихо — заробив він собі грошей на старість та напали на нього в місті злодії й пограбували все дочиста.

— А ти, Гарасиме, добре ховай свій скарб, щоб і тобі не сталося те, що мені, — радив він братові.

— Мій скарб завжди при мені, — відповів Гарасим.

— Як? — вигукнув Степан, — Чи ти маєш глудз?

— Я сховав його там, де жаден злодій у мене ніколи не вкраде, — спокійно сказав Гарасим, — бо мій скарб — це моє знання, а воно ось тут, у моїй голові...

Пояснення-словничок: злагода — harmony, unison; ледачий — lazy; сяк-так — anyhow; лагодити — направити; борона — harrow; міх (ковальський) — bellows; горно (ковальське) — forge; кузня — smithy; недотепа — muff; гаманець — калитка (purse, pouch); брязкотіти — clang, to tinkle; утримування — support; світ-заочі — незнаний світ; курінь — hut, hove; проникливий — penetrating, keen; баштан — melon-field; приманити — to lure; попестити — to coddle; скибка — chunk; рільництво — agriculture; глудз — sense.

К. ПЕРЕЛІСНА

КРОПИВА

Як буваю молоденька,
З мене можна борщ варить,
А як трохи постарію —
То вже руки бережіть!

Не терплю, як хто присяде
Біля мене на траву, —
Джигану так, аж підскочить
Й буде знати кропиву!

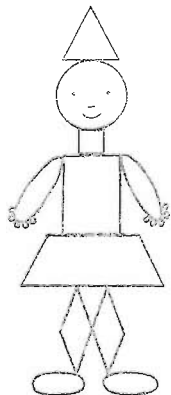
Джиганути — вжалити.

ДВІ ЦІКАВІ КНИЖКИ НІНИ МУДРИК-МРИЦ

НІНА МУДРИК-МРИЦ

МАЛЮВАННЯ

ліній, кола, квадрату, трикутника, еліпси, трапезоїда, ромбу. Кожній фігурі присвячений окремий віршик та додана кольорова ілюстрація. Обкладинка книжечки теж кольорова. На обкладинці зображений паятик із усіх фігур, згаданих у тексті книжечки. Вона має 24 сторінки, але musíte самі їх порахувати, бо вони не позначені числами.

Друга книжечка п.з. „Дитячий куток“, це збірка віршів для дітей. Вірші нові й раніше друковані. Ця книжечка має 76 сторінок, на яких розміщено 75 віршів. Всі вірші ілюстровані, деякі кількома ілюстраціями. Ілюстрації однокольорові. Зміст віршів багатий і різномірний. Згадані пори року, квіти, тварини, комахи, пташки, рокові свята, пластування, дитячі розваги, зайняття, День Матері.

Попросіть своїх батьків, щоб придбали Вам ці книжечки, а також подбайте, щоб вони знайшлися в передшкільних і шкільних бібліотеках та книгозбірнях юначих організацій.

НІНА МУДРИК-МРИЦ
ДИТЯЧИЙ
КУТОК

В. Б.

ЛИСТ ДО „ВЕСЕЛКИ“ ВІД ВЕСЕЛОГО ЧИТАЧА

Влодуньо Чорнодольський із Балтімор, Мер., пильний і веселий читач нашого журналу написав до „Веселки“ такого листа:

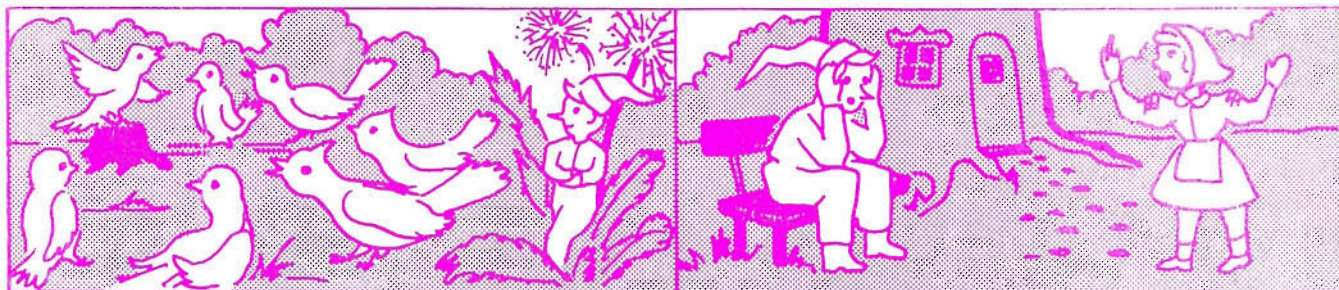

Дорога Веселко!
Я дуже тішусь
як мій поштар несе
мені Веселку. Я
люблю читати
уривки з історії
України і гарні
казки. Твій веселий
зробив читач.
Влодуньо Чорнодольський

Відповідь Редакції: Дорогий Влодуню! Дякуємо за приємного листа. Нас тішить, коли читачі пишуть нам, що „Веселка“ їм подобається. Бажаємо Тобі провести весело і приємно вакації та здоровому повернутися до школи й далі читати „Веселку“!

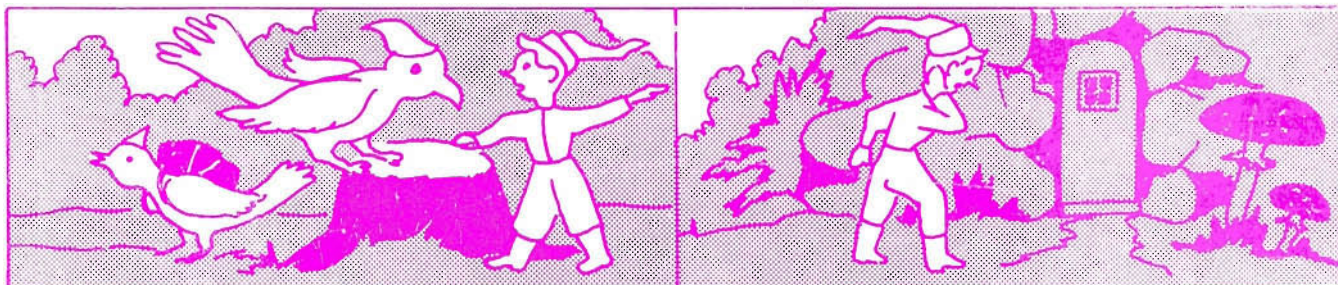
Гоца Драда

Готувалися пташата
Завтра в вирій відлітати.

Каже ґном до Гоци Драли:
— Хочу, щоб мене забрали!

Гоца ґнома відмовляє,
Та дарма, не помагає.

ґномик вперся: — Хочу, їду,
Де снігу нема ні сліду!

З одудом зробив угоду,
Летимо — в дощ чи в погоду.

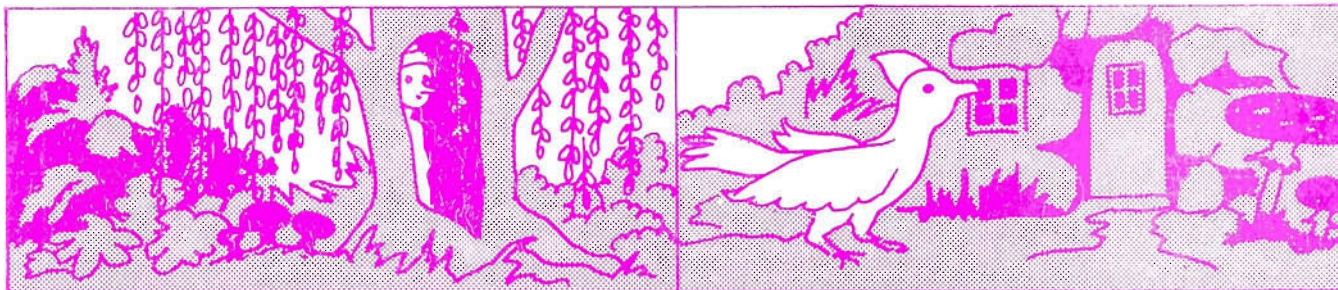
Ще останню ніч в хатині
Буде спати ґном на сні.

Сну немає цілу нічку
ґном качається по ліжку.

Догадався ґном: — То жаль
Залишати рідний край...

Смукот, біль його насів,
ґномик з жалю аж упрів.

Як будився день у млі
ґном сховався у дуплі.

А уранці під вікном
Кличе одуд: — Де наш ґном?

І гукав, і гудів —
Сам у вирій полетів...

Одуд — hoopol; качатися — обертатися (to roll); вирій — теплий край, куди птахи відлітають у зимну погоду (warm regions, where migrating birds fly for winter).